

Uchwała nr 1/6/2016
Konwentu Rzeczników
przy Ministrze Nauki i Szkolnictwa Wyższego
z dnia 16 czerwca 2016 r.
w sprawie sprawozdania z konferencji
Odpowiedzialność dyscyplinarna nauczycieli akademickich
– *doświadczenia i problemy*
i zgłoszonych w związku z nią postulatów zmian w prawie

Konwent Rzeczników przekazuje Ministrowi Nauki i Szkolnictwa Wyższego sprawozdanie z konferencji nt. *Odpowiedzialność dyscyplinarna nauczycieli akademickich – doświadczenia i problemy* oraz postulaty zmian prawa w zakresie odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli akademickich, zgłoszone przez rzeczników dyscyplinarnych i przewodniczących komisji dyscyplinarnych ds. nauczycieli akademickich w ankiecie i podczas konferencji, które stanowią załączniki do niniejszej uchwały.

Przewodnicząca
Konwentu Rzeczników

(prof. dr hab. Grażyna Skąpska)

Załącznik nr 1 Sprawozdanie z konferencji nt. *Odpowiedzialność dyscyplinarna nauczycieli akademickich – doświadczenia i problemy*

Załącznik nr 2 Postulaty zmian prawa w zakresie odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli akademickich, zgłoszone przez rzeczników dyscyplinarnych i przewodniczących komisji dyscyplinarnych ds. nauczycieli akademickich w ankiecie i podczas konferencji zorganizowanej przez Konwent Rzeczników nt. *Odpowiedzialność dyscyplinarna nauczycieli akademickich – doświadczenia i problemy*

Sprawozdanie z konferencji

nt. *Odpowiedzialność dyscyplinarna nauczycieli akademickich – doświadczenia i problemy*

W dniach 25–26 kwietnia br. odbyła się w Warszawie zorganizowana przez Konwent Rzeczników konferencja *Odpowiedzialność dyscyplinarna nauczycieli akademickich – doświadczenia i problemy*. Celem jej było zebranie doświadczeń i opinii rzeczników dyscyplinarnych i przewodniczących komisji dyscyplinarnych ds. nauczycieli akademickich, których kadencje kończą się w 2016 r. W ramach przygotowania do konferencji została też przeprowadzona szczegółowa ankieta w formie elektronicznej wśród rzeczników i członków komisji.

Zarówno ankieta, jak i konferencja spotkały się z dużym zainteresowaniem. Ankietę wypełniło ponad 50 osób, a w konferencji wzięło udział ponad 100 osób.

Program konferencji obejmował część wstępną, w której zaprezentowano m.in. wyniki wspomnianej ankiety i dane statystyczne dotyczące postępowań w sprawach dyscyplinarnych nauczycieli akademickich, oraz 5 paneli tematycznych: Przewinienia dyscyplinarne i przesłanki odpowiedzialności, Postępowanie wyjaśniające, Postępowanie przed uczelnianą komisją dyscyplinarną, Postępowania odwoławcze i po uprawomocnieniu się orzeczenia oraz Problemy ogólne dotyczące postępowania w sprawach dyscyplinarnych nauczycieli akademickich. W każdym z paneli wybrany członek Konwentu Rzeczników wygłaszał referat wprowadzający, który zawsze okazywał się wstępem do ożywionej dyskusji.

Zarówno ankieta, jak i konferencja pokazały, że rzecznicy dyscyplinarni i członkowie komisji dyscyplinarnych napotykają na wiele problemów związanych z prowadzeniem postępowań i interpretacją przepisów regulujących te postępowania, zwłaszcza gdy nie mają przygotowania prawniczego, co jest powszechnym zjawiskiem w uczelniach nieposiadających wydziałów prawa. W związku z tym bardzo mocno podkreślano potrzebę profesjonalnych szkoleń, jak również opracowania swego rodzaju podręcznika dokładnie omawiającego, jak powinno się prowadzić postępowania na uczelniach, oraz zawierającego wzory decyzji i pism procesowych.

Uczestnicy konferencji wskazali ponadto wiele regulacji prawnych, które – ich zdaniem – są niejasne lub niekompletne, z czego, przynajmniej pośrednio, wynikają postulaty ich zmian. Sformułowali także wprost wiele ciekawych propozycji nowych uregulowań prawnych. Wszystkie te postulaty zostały zebrane w załączniku nr 2.

Załącznik nr 2

Postulaty zmian prawa w zakresie odpowiedzialności dyscyplinarnej nauczycieli akademickich, zgłoszone przez rzeczników dyscyplinarnych i przewodniczących komisji dyscyplinarnych ds. nauczycieli akademickich w ankiecie i podczas konferencji zorganizowanej przez Konwent Rzeczników nt. *Odpowiedzialność dyscyplinarna nauczycieli akademickich – doświadczenia i problemy.*

Postulaty ogólne:

- wprowadzić ustawowy (otwarty) katalog deliktów dyscyplinarnych;
- zmniejszyć formalizm postępowania, by przypominało bardziej postępowanie przed sądem koleżeńskim niż proces karny, zwłaszcza w przypadku lżejszych przewinień dyscyplinarnych;
- wprowadzić w ustawie możliwość mediacji między obwinionym a pokrzywdzonym, która mogłaby zastąpić postępowanie dyscyplinarne w przypadkach mniejszej wagi;
- uszczegółowić przepisy, aby nie było konieczne odpowiednie stosowanie w sprawach nieuregulowanych przepisów Kodeksu postępowania karnego, stwarzające duże problemy w praktyce, szczególnie nieprawnikom, ewentualnie ograniczyć odesłania tylko do ściśle oznaczonych przepisów k.p.k.;
- przyznać rzecznikom dyscyplinarnym i przewodniczącym komisji dyscyplinarnych prawo do dodatku do wynagrodzenia z tytułu pełnionej funkcji lub prawo do zmniejszenia pensum dydaktycznego;
- rozważyć ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej rzeczników dyscyplinarnych i członków komisji dyscyplinarnych;
- wprowadzić możliwość udziału prawnika z głosem doradczym na wszystkich etapach postępowania;
- ustanowić zasadę, że obrońcą może być nauczyciel akademicki i ograniczyć udział profesjonalnych prawników w postępowaniu wyłącznie do postępowania dyscyplinarnego, w którym rzecznik dyscyplinarny wnioskuje o karę pozbawienia prawa do wykonywania zawodu nauczyciela akademickiego;
- dookreślić status pokrzywdzonego w postępowaniu;
- wprowadzić możliwość stosowania wobec obwinionego i świadków, którzy uchylają się od obowiązku stawienia, kar porządkowych przez sąd, na wniosek organu dyscyplinarnego;

- nałożyć na wszystkie uczelnie i instytucje naukowe obowiązek udostępniania dokumentów mogących stanowić dowody w toczących się postępowaniach;
- ustanowić ogólnokrajową listę biegłych;
- przyznać komisji dyscyplinarnej kompetencję do zobowiązania obwinionego do poddania się badaniom psychiatrycznym lub psychologicznym w celu oceny jego poczytalności w czasie czynu i zdolności do uczestniczenia w postępowaniu.

Postulaty dot. postępowania wyjaśniającego

- odformalizować postępowanie wyjaśniające, tak by służyło ono tylko wstępnemu zbadaniu sprawy, a czynności dowodowe powiązać przede wszystkim z rozprawą, co pozwoliłoby uniknąć powtarzania czynności dowodowych z postępowania wyjaśniającego na rozprawie;
- ustanowić podstawę prawną do wszczęcia postępowania wyjaśniającego po ustaniu stosunku pracy nauczyciela akademickiego;
- wyłączyć przedawnienie wszczęcia postępowania wyjaśniającego w sprawie naruszenia cudzych praw autorskich;
- wydłużyć okres prowadzenia postępowania wyjaśniającego;
- wprowadzić możliwość zawieszenia postępowania wyjaśniającego;
- dookreślić rolę obrońcy;
- uszczegółowić prawo do przeglądania akt sprawy.

Postulaty dot. postępowania dyscyplinarnego

- ograniczyć udział studentów w składach orzekających komisji dyscyplinarnej wyłącznie do spraw dotyczących studentów (gdy sprawa związana jest z dydaktyką lub student jest pokrzywdzonym);
- wprowadzić możliwość zawieszenia postępowania dyscyplinarnego z uwagi na toczące się postępowanie cywilne z udziałem obwinionego nauczyciela;
- wprowadzić wyraźnie określoną w ustawie możliwość dobrowolnego poddania się karze;
- poszerzyć katalog kar dyscyplinarnych o karę pośrednią między naganą a naganą z pozbawieniem prawa do pełnienia funkcji kierowniczych w uczelni, np. o naganę z ograniczeniem praw do pełnienia funkcji naukowych, typu zasiadanie w radach naukowych, recenzowanie, promotorstwo prac itp.;

- wydłużyć okres, na jaki może być orzeczone czasowe pozbawienie prawa do wykonywania zawodu nauczyciela akademickiego;
- wprowadzić możliwość publikacji orzeczenia;
- wzbogacić środki reakcji dyscyplinarnej o odstąpienie od wymierzenia kary (przy jednoczesnym uznaniu winy obwinionego) i warunkowe zawieszenie wykonania kary;
- zobowiązać rektora do zasięgnięcia opinii komisji dyscyplinarnej przed samodzielnym nałożeniem upomnienia;
- rozbudować przepisy proceduralne dot. upomnienia rektorskiego.

Postulaty dot. postępowania sądowego:

- przyznać prawo do rozpoznawania odwołań od prawomocnych orzeczeń dyscyplinarnych sądowi karnemu, zamiast sądu pracy stosującego Kodeks postępowania cywilnego, skoro procedura dyscyplinarna zbliżona jest do karnej.

